

ALGEMEEN STEMRECHT

Men weet dat de heer Woeste, katholieke vertegenwoordiger van Aalst, in 't land algemeen veracht om zijn godsdienstig fanatisme en de wreedheid waarmee hij het volksonderwijs en de onderwijsers vervolgt, ook een hardnekkige vijand van Algemeen Stemrecht is.

Eh wel, die heer schreef in 1870, in *La Revue Générale* een artikel ten voordeele van Algemeen Stemrecht, waaraan wij eenige der voornaamste deelen ontleenen.

Na zich verklaard te hebben voor de oogenblikkelijke doorvoering van Algemeen Stemrecht voor gemeente en provincie, vervolgt hij :

« ... De hoofdgebreken van ons tegenwoordig kiesstelsel zijn tweërlei : ten eerste, de steden en den buiten zijn in ons kiezerkorps niet in gelijke verhouding vertegenwoordigd ; en ten tweede, wij hebben de bezwaren van het Algemeen Stemrecht zonder er de voordeelen van te genieten.

» In de steden behoort thans het overwicht tot de kleine burgerij, veelal weinig geleerd, onverschillig aan politieke aangelegenheden, dikwijls ook in zake van godsdienst, soms weinig zedelijk, in geen deele met de maatschappelijke hoofdbelangen bekommerd, aan alle grootsche en edele betrachting vreemd, weinig vatbaar voor goeden invloed, maar daarentegen voor slechten invloed zeer toegankelijk.

» Men ga onze groote steden af, en dan zal men verbaasd staan over de staatkundige onwetendheid der aldaar overwegende kiezers. Zoo hebben wij voor 't oogenblik al de bezwaren welke ook met Algemeen Stemrecht voorkomen, en dan wel in hooger graad dan indien de kiesbemahtiging uitgebreid ware ; maar wij kennen er de voordeelen niet van, daar de middenklassen noch de edelmoe-dige en belanglooze opweelingen, noch de groote deugden, noch het geloof en de vaderlandsliefde hebben der lagere standen, der landbouwers en der werklieden. »

« Maar, zoo de talrijkste standen het eens waren om de gelijke der rechten van den burger te eischen, zou er dan, ik vraag het, eene regeering kunnen gevonden worden die onvoor-zigtig genoeg wezen zou om de verantwoordelijkheid op zich te nemen van den weer-stand tegen den openbaren we sch of wil? Zij zou zulks trouwens niet kunnen doen zonder ons nationaal bestaan zelf aan de grootste gevaren bloot te stellen, en zonder onze bevolkingen aan de bekoring over te leveren om zich in de armen te werpen der landen met Algemeen Stemrecht, die ons omgeven ».

« Sommige lieden zien, bij het uitspreken van het woord Algemeen Stemrecht, het roode spook voor hunne oogen rijzen. Volgens hen kan er geen meer wanordelijke of anarchistische maatregel uitgedacht worden ; die hervorming invoeren, ware het land in den afgrond storten. Waarlijk, zulke vrees is onverklaarbaar wanneer men de feiten nagaat die overal rondom ons geschieden. Laat ons die doorgaans weinig gekende feiten eens nader onderzoeken ; zoo doende, zullen wij de werkelijkheid tegenover het ingebeelde plaatsen.

» Twee feiten zijn onloochenbaar. Het eerste: dat het Algemeen Stemrecht, welk over het vierde eener eeuw nog bijna onbekend was, sedert eenige jaren wonder-snellen vooruitgang heeft gemaakt en nog dagelijks maakt, zoo wel in Europa als in Amerika. Het tweede : zelfs in de landen waar het nog niet werd ingevoerd, heeft men bijna overal den kiescijns verminderd ; en ook daar, waar de kiescijns nog niet gewijzigd geworden is, is toch het stemrecht aan een grooter getal burgers toegekend als ten onzent.

» Het Algemeen Stemrecht is in voege in het grootste gedeelte der Vereenigde Staten van Amerika, in Zwitserland, in Frankrijk, in Egypte, in Noord-Duitschland voor de kiezingen van het Verbondsparlement, in heel Duitschland voor de kiezingen voor de Tolkamer ; in Denemarken, in Spanje, in het Groot-Hertog-

dom Oldenburg, enz. Het bestaat in de Vereenigde Staten sedert 1846, in den Staat New-York, welk op zijn eigen vijf miljoen inwoners telt en van waar het zich welhaast tot alle andere Staten van Noord en West heeft uitgestrekt ; in Zwitserland, waar het overigens sedert 1803 in voege was in de vijf oorspronkelijke steeds katholiek gebleven cantons, bestaande uit sedert den 12 September 1848 ; in Frankrijk, sedert 1848 ; in Egypte, sedert 1861 ; in Denemarken, sedert 1865 ; in Duitschland, sedert 1867 ; in Spanje, sedert 1868.

» Overal is het stemrecht merkelijk meer uitgebreid dan in België — Holland uitgezonderd. — (N. B. Die enkele uitzondering heeft sinds eenige jaren opgehouden te bestaan.)

» Die feiten onloochenbaar zijnde, hoe kan men zich inbeelden dat ons land alleen zou vrij blijven van eenen invloed die dagelijks en zichtbaar toeneemt ? Hoe kan men denken dat, aangezien de steeds aangroeiende betrekkingen tusschen de volkeren, ons land geheel afgezonderd, ja, een ander leven als de naburige landen zou kunnen leven ? Hoe kan men veronderstellen dat de werkende klassen ten onzent niet dezelfde rechten zullen eischen welke zij aan onze grenzen genieten, en dat de volksregeering of democratie, in plaats van zich voort te ontwikkelen, terugwaarts komen zal ? ...

« Aan hen die voor zulke begoochelingen vatbaar zouden zijn, antwoord ik : de beweging die ten huidige dage de politieke wereld in woeling zet is het natuurlijk en onvermijdelijk uitwerksel van de burg-rijke en staatkundige gelijkheid en van den voortgang der geleerdheid. De liberalen bevestigen dat zij niets zoo zeer behartigen als de geestesontwikkeling des volks ; zeker is het dat de catholieken daar meer aan denken dan zij ; maar, als het zoo is, dan blijkt het klaar dat de uitbreiding van het stemrecht het noodzakelijk gevolg is van de verspreiding der geleerdheid !

» Onbetwistbaar is het derhalve dat, door den natuurlijke gang der zaken, het Algemeen Stemrecht vroeg of laat moet en zal verwezenlijkt worden. En let wel dat ik, wijl ik aldus redeneer, het behoud veronderstel van eenen gebrekkigen, slecht geregelde toestand — den tegenwoordigen ; maar wie zou durven verzekeren dat niet onvoorziene gebeurtenissen de oplossing zullen verhaasten ? ...

» Heeft men dan 1848 vergeten en de onverwachte hervormingen welke uit die beweging gesproten zijn ? Eenige maanden te voren kwam M. Frère op tegen de verlaging van den kiescijns op 20 guldens, zeggende dat men voor dien prijs geene kiezers maar dienaars, knechten hebben zou. En nochtans werd diezelfde cijnsverlaging voorgesteld door het ministerie waarvan M. Frère zelf deel maakte.

» Bij de bespreking dier hervorming, riep M. Dechamp uit « dat hij toegaf aan beschouwingen van hooger aard voortvloeiende uit omstandigheden die ons in éénen enkelen dag eene gansche eeuw hebben doen beleven ». Wie kan verzekeren dat dergelijke omstandigheden zich niet meer zullen voordoen ?

» Overigens, even zoo als ons kiesstelsel van 1831 in 1848 onvoldoende geoordeeld werd, kan ook de over 22 jaren verwezenlijkte hervorming ons nu niet meer bevredigen.

» Dit alles waar zijnde, valt het moeilijk nog te miskennen dat het beter zijn zou onmiddellijk Algemeen Stemrecht te hebben, dan wel later, en, aldus, van nu af aan de revolutionnaire school een voorwendsel te ontnemen met welk zij ons tot nu kon aanvallen en afbreken.

» Vele behoudsmannen, alhoewel inziende dat de invoering van Algemeen Stemrecht onvermijdelijk is, verlangen nochtans vurig dat het oogenblik dier invoering zoo lang mogelijk verschoven of uitgesteld worde. Onzes dunks, begrijpen die mannen verkeerd het openbaar belang ; want, hoe langer de algemeene stemming zal verschoven worden, hoe meer tijd ook zal die algemeene uitspraak gehad hebben om zich te misvormen onder den invloed van dat antigodsdienstig liberalisme hetwelk door onderwijs, volksvoordrachten, toneel en pers, onze bevolkingen bederft.

» Die vrees van sommigen onzer vrienden beantwoord ik dusten eersiehierdoor, dat zij stoutweg moeten aanvaarden het-

geen zij niet beletten kunnen, willen zij datzelfde wapen, waarvan zij zich gemakkelijk ten hunnen bate hadden kunnen bedienen, niet tegen hen gekeerd zien ».

(Vervolgens poogt M. Woeste te bewijzen dat het verleden en de strekkingen der vrijzinnige partij het Algemeen Stemrecht ongenegen zijn, en hij toont verder aan dat Algemeen Stemrecht tot veel min onlusten en woelingen aanleiding geeft als het cijnsstelsel, ten bewijze daarvan, zegt hij, de twee omwentelingen en de talrijke oproeren in Frankrijk door het cijnsstelsel veroorzaakt, de spaansche omwenteling en de onlusten van 1857 ten onzent).

» Om die bewijvoering te volledigen, schrijft M. Woeste verder, willen wij de voordeelen opsommen eener uitbreiding van het stemrecht.

Die voordeelen zijn de volgende : 1° De gelijkheid tusschen steden en dorpen zou daardoor hersteld worden ; de eene en de andere zouden in evenredigheid hunner bevolking vertegenwoordigd zijn ; 2° de stemming zou in de gemeente zelve gebeuren ; 3° de herbergiers zouden hunne overmacht verliezen ; 4° de drukking door de ambtenaars uitgeoefend zou, aangezien het groot getal kiezers, bijna onmogelijk geworden zijn ; 5° en ten slotte zouden de groote maatschappelijke invloeden het wettig beheer hervatten welk hun toekomt.

» Wel zouden wij misschien geen verlichter, maar een zedelijker kiezerskorps hebben, welk aan de samenleving veel beter waarborgen zou geven dan de tegenwoordige kiezers ».

« ... Alles duidt aan dat de kieshervorming de dringendste verbetering is welke aan onzen politieken toestand dient gebracht te worden, en dat de behoudspartij die taak op zich nemen moet, wil zij niet dat het werktuig in slechte handen valle. »

Zoo schreef M. Woeste in 1870. Hij wilde dan onmiddellijk het Algemeen Stemrecht voor de gemeente- en provinciekiezingen, en hij voorzag het oogenblik op welk het art. 47 der Grondwet zou moeten gewijzigd worden om het Algemeen Stemrecht ook voor de kiezingen voor de Wetgevende Kamers in te voeren.

Welnu, dit oogenblik is gekomen. De regeering van 1870 heeft ongelijk gehad naar de raadgevingen van M. Woeste niet te luisteren en nu moet, wil men aan ons land vreeselijke opschudding sparen, de Grondwet herzien en het Algemeen Stemrecht uitgeroepen worden. Hoe gevaarlijk het wezen zou anders te handelen, heeft M. Woeste op mees-terlijke wijze aangetoond in een tweede artikel, welk korten tijd na het vorige in de *Revue générale* opgenomen werd. Ziehier wat hij desaan gaande schreef :

« Eenige onzer lezers hebben de beslitselen van onze studie over de Kieshervorming eenigszins gewaagd gevonden. Wij zijn nochtans verzekerd van de bijtreding van een groot aantal onzer politieke vrienden, zelfs in de Kamers, en wij zijn evenzeer van de aanstaande bijtreding overtuigd van de overgroote meerderheid der behoudspartij.

» Tot hen die zich door ijdele vrees laten aanvallen, zeggen wij : ziet gij niet dat de stroom opwelt ? hoort gij niet dat de roep naar het stemrecht algemeen geworden is ? toont een enkele blik op de wereld geworpen u niet aan dat uitgebreid zoo niet algemeen stemrecht, weldra het gemeenschappelijk recht wezen zal der beschaafde volkeren ? En is het zoo, waarom aan eene beweging willen weerstaan welke welhaast de onvermijdelijke drang der feiten worden zal, en door welke wij hoegenaamd niet mogen overrompeld worden ?

» De geschiedenis bewijst dat, als eene gedachte rijp is, als eene veelal onbemerkte geheime werking langzaam de zegepraal dier gedachte heeft voorbereid, als zij aan het openbaar gevoelen beantwoordt en tegen geen enkele van de noodzakelijkheden der maatschappelijke orde opkomt, zij in de wetten en in de werkelijkheden overgaat met eene snelheid op welke zelfs hare gloeiendste voorstanders niet hadden durven rekenen. »

» Wanneer de oude stelsels instorten onder een dier onweerstaanbare drukkingen onder welke ten allen tijde elken wettigen vooruitgang ontstaan is, kan geene bespreking of geene stemming die stelsels nog doen herleven. De overwin-

gingen welke zij in het tijdperk van verval soms nog behalen verhaasten veeleer den val van hen die zich inbeelden dat zij, door er zich aan vast te klampen, die stelsels beletten zullen in puinen te vallen. »

CHARLES WOESTE.

Dit leveren wij aan de bedenkingen over der belgische catholieke partij, welke M. Woeste thans dringend bidt zich met hem in de bouwvallige overblijfsels van het cijnsstelsel op te sluiten, met gevaar, niet alleen van verpletterd te worden, maar van eene omwenteling te doen woe-den die alles wegrukken zou.

Uit den bilan van den Cijns.

Het Algemeen Stemrecht is de ondergang des lands, de cijns schonk ons 60 jaren van vrede, vrijheid en welstand. Dit is een deuntje dat, alhoewel afgezongen, toch nog dienst doet.

Slaan wij eens het grootboek open van den cijns, op de bladzijde, waar zijne bilans zijn opgemaakt en wij schrikken voor den afgrond, die zich voor onze oogen opent. De Staat ontving en gaf uit :

	Ontvangsten	Uitgaven
In 1835	fr. 91,075,000	fr. 87,104,005
» 1840	» 171,263,000	» 165,914,371
» 1850	» 132,877,000	» 118,730,905
» 1860	» 169,708,000	» 159,025,377
» 1870	» 190,537,000	» 216,907,800
» 1875	» 248,978,000	» 292,222,496
» 1880	» 394,215,932	» 382,908,429
» 1885	» 333,085,424	» 351,251,439
» 1886	» 371,291,105	» 349,556,608
» 1887	» 341,164,154	» 346,137,852

Ontvangsten en uitgaven klommen dus schier 4 maal sinds 1835.

En zijn het nu de uitgaven voor diensten van openbaar nu die geklommen zijn ?

Volstrekt niet, want talrijke openbare diensten, die wezenlijk nut afwerpen, brengen geld op in plaats van er te kosten. Bewijzen de ijzerenwegen, posten, telegraf en vaarten, die allen geld winnen.

* * * Een kort overzicht van de staatsbegroting lost ineens het raadsel op, omtrent den weg, die de zuurgewonnen centen der Belgische natie opgaan.

Het oorlogsbudget klom van 31 miljoen in 1840 tot 50 miljoen ten huidige dage.

Het budget der justicie, dat in 1840 10 miljoen bedroeg, is reeds tot 16 miljoen geklommen.

De toenemende ellende, het plaatsen van vrienden en neefjes hebben die groote vermeerdering verwekt.

De bezoldiging der koninklijke familie klom van 2 miljoen 700 duizend fr. in 1850 op 3 1/2 miljoen tot op heden.

De begroting der kerk klom van 3 1/2 miljoen in 1835 op 5 miljoen in 1887.

De begroting der gendarmerie klom van 1 1/2 miljoen in 1840 op 4 miljoen in 1887.

Terwijl de begroting van onderwijs — lager volksonderwijs wel te verstaan — van 1880 tot 1887 onder de regeering der papen van meer dan 13 miljoen op 10 miljoen daalde steeg het budget der gendarmerie met 1 miljoen.

Geheel het regeeringsstelsel van den cijns, in handen der papen door de burgerij lost zich op in dit feit : het volk verbeesten, door gemis aan onderwijs, het uitbuiten tot op het been en het neerschieten met gendarmen wanneer het in opstand komt.

Meer priesters, kloosterlingen en gendarmen en min onderwijzers. Geen scholen en veel kazernen, ziedaar het regiem.

Maar dat is nog niet alles. Bij die vermeerdering van inkomen hebben de regeeringen nog 2000 miljoen schuld weten te maken, geklommen in de volgende verhouding :

In 1840 bedroeg de schuld	279 miljoen
» 1850	» 626 »
» 1860	» 634 »
» 1870	» 682 »
» 1878	» 1254 »
» 1880	» 1422 »
» 1887	» 1915 »
» 1888	» 1923 »

Nu is de schuld 2000 miljoen, waarvoor wij jaarlijks aan eenige renteniers, die de titels der openbare schuld in handen hebben, 100 miljoen rente moeten opbrengen of 16 fr. per hoofd en 80 fr.

per huis klein, ou
De bil
meer ont
De ee
standige
De ci
naar he
cijfers b

Zien v
lijkheid,
gevloekt
sleept he
België

18
18

18
18

18
18

18
18

18
18

18
18

18
18

18
18

18
18

18
18

18
18

18
18

18
18

18
18

18
18

18
18

18
18

18
18

18
18

18
18

18
18

18
18

18
18

18
18

18
18

18
18

18
18

18
18

18
18

18
18

18
18

18
18

18
18